

קונטרס

משנת רבינו

פרקים במשנתו של רב רבנן רשכבה"ג
מרן ראש הישיבה
רבנו **עזרא עטייה** זצוקללה"ה

קונטרס משנת רבנו

פרקים במשנתו של רב רבנן רשכבה"ג מרן עט"ר
ראש הישיבה רבנו עזרא עטייה זצוקללה"ה
מפיו ומפי כתבו
ומכתבי גדולי תלמידיו זצ"ל ושיבלחט"א

יו"ל לרגל יומא דהילולא
במלאת יובל שנים לפטירתו
אייר תשפ"א

©
כל הזכויות שמורות

ניתן להשיג:
רחוב בית וגן 37 ירושלים
052-7136890

דוא"ל:
7136890@gmail.com

תוכן הענינים

בפתח השער ..... טו

דברי ברכה מבן רבינו הגאון רבי דוד עטייה שליט"א ראש ישיבת "היכל עזרא" ירושלים
אב"ד ירושלים וחבר ביה"ד הגדול ..... כא

רב רבנן

תולדות חיים ומעשים נפלאים שנכתבו על ידי
וותיקי תלמידי רבינו

תלמידו הגאון רבי ראובן שרבאני זצ"ל / מראשי ישיבת יקירי ירושלים ..... כז

סדר הרכב הדיינים הנצרך ..... כז

צורת לימודו של רבי עזרא ..... כז

כוח חידושו של רבי עזרא ..... כח

איתבדו מיליו בבי מדרשא ..... כח

מחלוקות הקצות והנתיבות ..... כח

לימוד העיון והבקיאות ..... כט

הוא אמינא של חכם עזרא ..... כט

כמה חודשים עיון בש"ך ..... כט

מידותיו הנאצלות ..... כט

שלא לבייש את התלמידים ..... ל

הבנה מחודשת ..... ל

- ל מידת האמת של רבי עזרא.....
- לא זהירות ממחלוקת.....
- לא הוראת חכם עזרא על הנהגת הישיבה.....
- לא מעלת השליח ציבור.....
- לב בחלום אדבר בו.....
- לב חשבון הנפש.....
- לב דעתו של רבי עזרא עטייה לגבי עריכת חתונות בחודש אלול.....
- לג נישואי רבי מנצור בן שמעון.....
- לג חדרי פנימייה בישיבה.....
- לג עבודת הענווה אצל חכמי ישיבת פורת יוסף.....
- לד הענווה של רבי עזרא עטייה.....
- לד הענווה של רבי משה עדס.....
- לה איך אפשר להפסיד את חכם עזרא.....
- לה רבי עזרא עטייה והבית ישראל.....
- לה מינויו של רבי עזרא לראש הישיבה.....
- לו פטירתו של רבי עזרא עדס.....
- לו לימוד המהרש"א.....
- לו פטירתו של רבי אפריים כהן.....
- לז הקשר של רבי עזרא עם רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל.....
- תלמידו הגאון רבי שלמה ידידיה בן שמעון שליט"א / חבר בית הדין הגדול ורב שכונת רמת דוד בני ברק.....
- לח רב רבנן.....
- מא לולי תורתך שעשעתי אז אבדתני בעיניי (תהלים קיט, צב).....
- מג מה' מצעדי גבר (תהלים לז, כג).....
- מו בנני לתלפיות (שיה"ש ד, ד).....
- מו ושמע לעצה חכם (משלי יב, טו).....
- מח ענות אמת.....
- נא רבי רבי על מי נטשת מעט הצאן!.....
- נב מעשים מיוחדים ונפלאים שראיתי ממורינו ראש הישיבה זצ"ל.....

נה	תלמידו הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א / ראש ישיבת "בני ציון" ירושלים
נה	ראש הישיבה רבנו עזרא עטיה זצוק"ל
נו	דביקות ברבו המובהק
נז	נישואיו
נז	ייסוד ישיבת "פורת יוסף" בשכונת גאולה
נח	חובת המחאה בפריצת חומת הדת
נח	אהבת התלמידים
נט	אהבת התורה
נט	צער ובכי על פטירת הצדיקים
נט	דרכי השקידה בתורה
סא	סגולת השמירה של קביעות העתים לתורה
סב	"התנתק" מכל-ענייני העולם ולמד בהתמדה
סב	כל הלומד תורה מעוני
סג	הספד על בעל ייסורים
סג	תורת הנסתר - בסתר
סד	"השמש כבר זרחה!"
סד	נשמות גדולי ישראל יורדות לעולם בכל דור
סה	פת במלח תאכל
סה	דרך הלימוד / דרכי הלימוד ובחינת התלמידים
סו	חזרה על לימודו
סו	"חזרה" היא לפחות ארבע פעמים
סז	לא להיות "חצי חכם!"
סז	תוכחה לתלמידים בתקיפות אך באהבה
סח	לימוד בעיון ובהבנה
סח	ידיעת ועיון ההלכה
סט	דקדוק בלשונות המפרשים
סט	סגולת הלימוד בספרי הקדמונים
ע	ראיית בעל השמועה עומד כנגדו
ע	סימן לדעת אם הלימוד כהוגן

הוצאת דברי התורה מן הפה	עא
סגולות לזיכרון התורה	עב
חובת ומעלת לימוד "חק לישראל"	עב
קריאת תהלים בלילה	עג
שמירה במלחמה בזכות ילדי תשב"ר	עג
הנהגת הישיבה / הקדמת לימוד המוסר לתורה ולמצוות	עד
עונש מן השמים, למען יראו... ..	עד
מענק חג בישיבת "פרת יוסף"	עה

אור יקרות

חידושי תורה ופסקי הלכה מעצם כתב יד קודש

מרן עט"ר רשכבה"ג רבינו עזרא עטיה זצללה"ה

דברים אחדים	עט
חידושים על מסכת סוטה	פ
דף ה ע"א	פ
דף יז ע"ב	פ
דף כה ע"א	פא
-ב-	פג
אם מותר ללמוד לפני בדיקת חמץ ליל י"ד	פה
דחיית הראיה שהביא הב"י לשיטת ר"י	פו
להתחיל לימודו קודם זמן בדיקה ע"מ להפסיק	פו
הטעם שהחמירו חכמים בבדיקת חמץ טפי מק"ש	פז
ההיתר למי שאינו תלמיד חכם	פז
דין אבל בברכת שהחיינו דמצות	פח
מי שלא הפריש מעשר מהצמוקים ועשה מהם יי"ש, אם יש חיוב אז להפריש	פט

מכתב בענין נשיאת המת לקבורה, אל הגאון הצדיק רבי יצחק אלפיי זצ"ל בעל ספר	
"אהבת השם".....	צג
מכתב רבינו מרן עט"ר זללה"ה.....	צה
בענין כהן הרוצה להתגרש.....	צה
מכתב רבינו מרן עט"ר זללה"ה.....	צו
ובו נדון: אבל לקום מפני ת"ח, משלוח מנות שלא ע"י שליח, יו"ט שני לבחורי ישיבה	
שחוזרים בחג לחו"ל כשדעתם להשתקע בסוף בחו"ל.....	צו
מכתב שאלה מתלמידו הראשון לציון מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל לרבינו מרן עט"ר	
זללה"ה.....	צח
פיסול עדי הקידושין שלא בפניהם.....	צח
מכתב תשובה מרבינו מרן עט"ר זללה"ה.....	ק

דבריהם הם זכרונם

חידושי תורה ופסקי הלכה מתורתו המאירה של
 רבינו הגדול רשכבה"ג רבינו עזרא עטייה זצללה"ה
 מפיהם ומפי כתבם של תלמידיו מעתיק השמועה
 גדולי ומאורי הדור זצוק"ל ושיבדלחט"א

פסקי הלכות מתורתו של רבינו מרן עט"ר זללה"ה שנמסרו ע"י תלמידו המובהק ראש	
הישיבה מרן רבינו האור לציון זללה"ה.....	קז
מנהג בני ספרד בהוצאת הציציות.....	קח
ברכה על טלית שפשטה.....	קח
דין נשים בברכות השבח וההודאה.....	קח
ברכות ק"ש לאחר ד' שעות.....	קח
ברכות על מצות.....	קח

קט	הזכרת המאורע בסעודה שנמשכה למוצאי היום
קט	בישול אחר בישול במיעוט רוטב
קט	ברכת מעין שבע בליל פסח שחל בשבת
קט	אבל ששלמו ימי אבלותו בעומר
קי	טעה בעשרת ימי תשובה ב'המלך המשפט'
קי	זמן צאת הכוכבים
קיא	צאת הכוכבים דרינו תם
קיא	לבישת מנעלים במוצאי יו"כ ותשעה באב
קיא	ישיבה בזמן ההקפות בשמחת תורה
קיא	הדלקת נרות חנוכה לתלמידי ישיבה
קיב	דין סמוך בקריאת המגילה
קיב	דין נראה בקריאת המגילה
קיג	מנהג בני ספרד בקבלת הוראות הרמ"א
קיג	ספק ספיקא נגד מרן השו"ע
קיג	שביעית, היתר מכירה
קיג	הכשר לבשר קפוא שלא הוכשר
קיד	המתנת ו' שעות שלימות בין בשר לחלב
קיד	עבודה במסעדה שמאכילים בה מאכלות אסורות
קיד	מקום הנחת המזוזה במרפסת
קטו	חידושים מתורתו של רבינו מרן עט"ר זללה"ה שנמסרו מפי ראש הישיבה הגאון רבי יהודה מועלם זצוק"ל
קטו	אם ראשונים כבני מלאכים או בני אנשים
קטז	כתר שם טוב על גביהן
קטז	כל המצוות והמעש"ט הם רק בשביל טובת האדם
קיז	פירוש הכתוב "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים"
קיח	"ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים"
קיח	אם בחוקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה
קיט	התורה מתוקה מדבש ונופת צופים

חידושים מתורתו של רבינו מרן עט"ר זללה"ה בעניני מתן תורה ומגילת רות נמסרו ע"י הגאון רבי שלמה בן שמעון שליט"א חבר בית הדין הגדול.....	קכ
רצון המלאכים לקבל את התורה ותשובת משה רבינו ע"ה.....	קכ
מעלת התורה כמצווה ועושה, ובבחינת 'עשה טוב'.....	קכא
מגילת רות.....	קכג
חידושים מתורתו של רבינו מרן עט"ר זללה"ה שנכתבו על ידי תלמידו הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א ראש ישיבת "בני ציון" ירושלים.....	קכד
נטילת ידיים בכלי ביציאה מבית הכסא.....	קכד
זהירות מטורח הציבור בתפילה.....	קכה
השמעת קול בתפילה.....	קכה
אמירת "ותן בליבנו" בכוונה.....	קכה
צורת הכריעות בתפילה.....	קכו
המתנה בחזרת הש"ץ לחכם.....	קכו
יעמוד במקומו עד סיום ברכת "האל הקדוש" של השליח ציבור.....	קכז
מזמור "לדוד אליך".....	קכז
תפילת מנחה גדולה.....	קכח
נפילת אפיים אחר השקיעה.....	קכט
תפילה ברחובה של עיר.....	קכט
הלבשת הרימונים על ידי הקטנים.....	קל
היגוי האותיות בקריאת-התורה.....	קל
ברכת הגומל בנסיעה מעיר לעיר.....	קלא
אופן הזימון בשיבות הקדושות.....	קלא
זמן תפילת ערבית במוצאי-שבת.....	קלא
אמירת "ברוך המבדיל בין קודש לחול".....	קלב
התרת נדרים ארבעים יום קודם ראש-השנה.....	קלב
זמן תפילת ערבית בחנוכה.....	קלב
מנהג העיר "חֶלֶב" בימי הפורים.....	קלג
ימי ספירת העומר - זהירות ממחלוקת.....	קלג
תספורת בערב חג השבועות.....	קלד

אפריון לשיבת החתן והכלה	קלה
מעלת השתתפות בחופה	קלו
כתיבת הכתובה	קלו
שבועה חמורה	קלז
ישיבת הכלה אצל החתן בשעת הברכות	קלז
חליצת כתף	קלח
עובדות הליכות והנהגות מרבינו מרן עט"ר זללה"ה מפני בנו הגאון רבי דוד עטיה שליט"א	
ראש ישיבת "היכל עזרא" ירושלים ומפי תלמידו הגאון רבי שלמה בן שמעון שליט"א,	
חבר בית הדין הגדול בירושלים	קלט
אמירת סדר "תיקון חצות" לנשים	קלט
ברכת "שעשה לי כל צרכי" בט' באב וביום הכיפורים	קמ
הטלת פתיל תכלת בציצית	קמ
הנחת תפילין לנער קודם שישלים הנער י"ג שנים	קמ
התשוקה והציפיה לקבלת עונג קדושת השבת	קמא
ברכת "מעין שבע" בליל פסח שחל להיות בשבת	קמא
הוראה בהלכות בישול בשבת	קמא
עירוב של צורת הפתח	קמב
אמירת י"ג מידות בעת פתיחת ההיכל ביו"ט; אמירת התפילות הנזכרות בספר "חמדת	
ימים"	קמב
מנהג חלב להדליק נר נוסף על נרות החנוכה	קמב
לבישת בגדי לבן בימים נוראים	קמג
טבילת בחורים במקווה טהרה	קמד
שמחה בלימוד התורה	קמד
יראת שמים	קמד
מידת הענווה	קמה
רוח הקודש	קמו
ידיעת התורה	קמו

הלכות והליכות רבינו מרן עט"ר זללה"ה שנאמרו ע"י הגאון רבי יהודה עדס שליט"א	ראש ישיבת "קול יעקב" ירושלים
קמח	קמח
קמח	לפתוח ישיבה או להדפיס כתבים
קמח	תהילים אחרי השקיעה
קמח	תהילים בלילה
קמט	לא משתמש בתלמיד חכם
קמט	ספק ספיקא להנשא לבת כהן
קמט	פדיון נפש או מצות צדקה
קנ	השקפתו החריפה
קנ	משל נפלא על לימודי אנגלית
קנא	עייפות מן החומר
קנא	הערכה למרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל
קנא	בעולם הבא אין שייכות לענווה
קנב	לא לעשות משמר
קנב	חכם אברהם עדס זצ"ל
קנב	מלחמה כבירה שלא להכניס לימודי אנגלית בישיבה
קנג	נגד הקמת מחלקה מיוחדת לדיינים בישיבה
קנד	חכם עזרא לומד כל השבוע ברציפות בבית הכנסת סמוך לביתו
חידושים מתורתו של רבינו מרן עט"ר זללה"ה שנכתבו על ידי הגאון רבי יצחק אפרים	אבא שאול שליט"א מחבר הספרים 'שמחה לאיש'
קנה	קנה
קנה	בדין אין אדם משים עצמו רשע
קנז	בגדר דין שוויה אי הוי מדין נאמנות או מדין בעלות
קנח	בדין שינוי קונה
קס	בדין אין הולכין בממון אחר הרוב
קסא	בדין שליח לדבר עבירה
קסא	בביאור טענת שטרך בידי מאי בעי
קסג	בגדר כוח הכרעת החזקה
קסד	בדין מוחזק כנגד חזקת מר"ק
קסה	בדין דברים שבלב

חידושים מתורת רבינו מתוך הקבצים: משאות, בית הלל, וספר אבן השתיה.....	קסז
בדין נאמנות הפה שאסר.....	קסז
בגדר שמיטת כספים בשמיטה.....	קסח
בדין טענין ליתומים.....	קע
בדין קבלת עדות לפסול עדים שלא בפניהם.....	קעא

הרב הדומה למלאך

מילי דהספידא מתלמידי רבינו

הגאון השקדן רבי יוסף חיים שרבאני זצ"ל / מראשוני תלמידי רבינו ומחכמי ורבני ישיבת פורת יוסף.....	קעז
הספד על מרנא ורבנא מרן ראש הישיבה רבינו המורה הגאון רבי עזרא עטייה זצ"ל / נמסר בביהמ"ד וישיבת פורת יוסף ירושלים תכב"ץ.....	קעח
הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל / הראשון לציון והרב הראשי לישראל.....	קפב
רב רבנן.....	קפב
באהבתך תשגה תמיד.....	קפג
הגאון רבי דוד עטיה שליט"א / אב"ד ירושלים וחבר בית הדין הגדול ראש ישיבת 'היכל עזרא'.....	קפד
אדוני מורי אבי.....	קפד
הגאון חכם שלום כהן שליט"א / נשיא מועצת חכמי התורה ראש ישיבת פורת יוסף.....	קפז
מוחו וליבו דבוקים בבורא בכל עת.....	קפז
הגאון רבי שמעון בעדני שליט"א / זקן חברי מועצת חכמי התורה.....	קפט
מעין המתגבר בתורה.....	קפט

הגאון רבי משה צדקה שליט"א / ראש ישיבת פורת יוסף.....	קצב
במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו.....	קצב
הגאון רבי שלמה בן שמעון שליט"א / גאב"ד 'נווה ציון' וחבר בית הדין הגדול....	קצד
שיעוריו עדיין מהדהדין באוזנינו.....	קצד
הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א / ראש ישיבת 'בני ציון'.....	קצו
סברתו כסברת הראשונים.....	קצו
הגאון רבי יעקב תופיק אביעזרי שליט"א / ראב"ד ביתר ומחור"ר אהבת שלום.....	קצט
מסר נפשו עבור התלמידים.....	קצט
הגאון רבי משה מאיה שליט"א / חבר מועצת חכמי התורה.....	רא
החדיר בנו שאיפות לגדלות.....	רא
הגאון רבי יצחק אפרים אבא שאול שליט"א / מחבר הספר 'שמחה לאיש'.....	רג
אלמלא עזרא נשתכחה תורה.....	רג
הגאון רבי ניסים בן שמעון שליט"א / ראש אבות בתי הדין בתל אביב.....	רה
העמיד דורות של תלמידי חכמים.....	רה
הגאון רבי עזרא בצרי שליט"א / אב"ד ירושלים וחבר בית הדין הגדול.....	רז
השיעורים נמסרו בלהט קודש.....	רז
הגאון רבי יחזקאל סיטון שליט"א / ראש ישיבת 'משכן חיים'.....	רי
ענווה יותר מכולם.....	רי
הגאון רבי צבי אהרון סימן טוב שליט"א / רבה של יהדות אפגניסטאן.....	ריב
הראש והראשון.....	ריב
הגאון רבי דוד צדקה שליט"א / מרא דאתרא פרדס חנה.....	ריד
יראת השם על פניו.....	ריד
הגאון רבי שמואל יונה שליט"א / ראש כולל 'מעלות קדושים' בני ברק.....	רטז
נזר התורה והיראה.....	רטז

בפתח השער

כבוד מוריני ורבנו עטרת ראשנו, ראש ישיבתנו הקדושה, הגאון הגדול החסיד והעניו, צדיק וישר, פאר החכמים, רב רבנן, יקר תפארת, גולת הכותרת, איש החמודות, כליל המידות, הרב הכולל, אור גולל בנסתר ובנגלה, פאר הדור והדרו, ענוותן כהלל, אין גומרים עליו את ההלל, עמוד הימני, פטיש החזק, הלן בעומקה של הלכה, עמוק עמוק מי ימצאנו, מיחידי גדולי הדור, כקש"ת הטוב כגן רטוב מרן רבי עזרא עטייה זצוק"ל לחיי העוה"ב (מתוך הספד מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי בן ציון אבא שאול זללה"ה, בתשלום השנה לסילוקו של צדיק)

בחיל וברעדה בעומדנו בפתח השער, מנסים לגעת בהר הקודש, ללמוד את דמותו האדירה, לעמוד על משנתו הברורה, להבין ולהכיל את גדלותו וגובהו של רבינו הקדוש, הרי שאנו מבינים שאין ביכולתנו לעלות ההרה אפילו לא לנגוע בקצהו.

אנו עדים להתבטלות המוחלטת של גדולי תלמידיו - מרנן ראשי הישיבה, רבינו יהודה צדקה זיע"א, רבינו בן ציון אבא שאול זיע"א, פאה"ד רבינו עובדיה יוסף זיע"א. הגאונים החשובים: חכם שבתי אטון, חכם מנצור בן שמעון, חכם יוסף עדס, חכם יהודה מועלם, ואחרים רבים, זכר צדיקים וקדושים לברכה.

ענקי רוח אלה - שלמדו תורה מפיו ושתו בצמא תורתו, הצד השווה שבניהם התבטלותם המוחלטת בפני עומק רוחו וקדושתו של רבם הגדול, תארי הכבוד והערכה שנאמרו ונכתבו על ידם, בהפלגה שלא ניתן לתאר, מלמדים אותנו על גדלותו העצומה ודרגתו הנשגבה.

בשנים האחרונות עדים אנו לצמא האדיר העולה מבין צעירי הצאן, מאות ואלפי תלמידי הישיבות ואברכי הכוללים, תלמידי תלמידיו של רבינו, המצפים ומשתוקקים ללמוד על דמותו, לשמו ולזכרו תאוות נפש.

מן המלאכות המורכבות והקשות לעלות על גבי גליון מקצת תארי ושבחיו, אך חובתנו וזכותנו לעמול בכבודו של צדיק, וכפי ששמענו מרבותינו גדולי ומאורי הדור

שליט"א חשיבות מלאכה זו, נטלנו על עצמו בימים ספורים, את מלאכת הכתיבה, מקצת שבחו שלא בפניו, ובעזרת ה' עוד חזון למועד להמשך מלאכת הקודש והמקדש.

ברגשי ערגת קודש עומדת לפנינו דמות רבינו הגדול זיע"א אשר משמיא קא זכו ליה להיות מוסר התורה הגדול בדור האחרון כחוליה מזהירה בתוך שלשלת הזהב של מסירת התורה מדור לדור.

אם נבוא למנות נקודות מיוחדות בהליכות דרכו בקודש של רבינו הגדול זיע"א כמדומה שנחטא לאמת מאחר שכפי הידוע כל רגע בחייו הוא בעצם סיפור או הנהגה בפני עצמה, בהיותו כל ימיו טבול כולו בתורת ה' תמימה הרי כל דרכיו והנהגותיו בעצם תורה היא שללמוד אנו צריכים.

יש בנותן טעם להעתיק מתיאורו המיוחד של תלמידו הגאון המופלא **רבי ראובן שרבאני זצ"ל** מאשר סיפר על רבינו זיע"א, אלו דבריו:

רבים מדברים על עומק עיונו המבעית של רבי עזרא בלימוד הסוגיות, גם המעיין בדבריו שנשארו לפנינו מיד יוכל לראות את כוחו הגדול בעיון הסוגיות, וכפי מה שראינו הרי כל נקודה היה רגיל לנתח לפרטי פרטים והיה מעלה במוחו האדיר כמה וכמה אופנים להסברי הדברים, ועם כל האפשרויות שהיה מעלה צורך לזה גם מוחו הבהיר לבאר את שיטות הראשונים.

דומה היה ללומדים לפניו שמקבלים הם תורה כמשה בסיני, כובד עיונו היה בלתי נתפס, בכל לשון רש"י היה מדייק עד כלות כוחותיו, בסבלנות רבה היה מנתח ראשית כל את כל הלשונות, והיה עומד ומקשה מדוע נקט רש"י לשון זו דוקא, בתחילת השיעור לא תמיד היו יורדים לסוף דעתו, אך כשהיה מתחיל לבאר ולהסביר היו דבריו מתוקים מדבש ונופת צופים, הכל הואר באור חדש, רש"י הרגיש בקושיא גדולה ובלשונו הקצרה מיישב רש"י את כל הסוגיא, וכך היה עובר הלאה להמשך הגמרא ומבאר את עומק כוונתה לפי שיטת רש"י החדשה.

בבת שחוק שעל פניו היה פונה לתלמידים ואומר להם, עכשיו נראה את דברי התוס', ומיד כשהיו מתחילים ללמוד את לשון התוס' בפתיחתם היה מראה ששיטת התוס' שונה בתכלית מהבנת רש"י, ולכך נקטו בהקדמתם לשון זו בדווקא, ותוך כדי דיבור היה ממשיך לקושיית התוס' על רש"י, והלומדים היו מיד מבינים למה חתר

רבם בתחילת הדברים, הרי לפי הביאור המחודש בשיטת רש"י נעלמת קושיית התוס' מאיליה. לא מתיישבת הייתה השאלה אלא נעלמת. בעוז ובתעצומות היה מראה איך הרגיש רש"י בלשונו בקושיית התוס', מבאר לפי"ז מדוע תוס' נקטו לשון שונה כי במילותיהם מוכח ששיטה אחרת להם בהבנת יסוד הדברים וכל חד אזיל לשיטתו.

פעם התבטא גיסי ורבי ראש הישיבה חכם בן ציון אבא שאול זיע"א ואמר: "את רוב קושיות התוס' על הרש"י יישב רבי עזרא בדרכים חדשות ומופלאות!".

כאמור, צורת מחשבתו הייתה מהירה מאד, וברגע אחד היה מחשב צדדים וצידי צדדים, ועם כל זאת מעולם לא מיהר להסיק את שיטתו, מצד אחד היה מהיר כברק ומצד שני עיין בכל צד בסבלנות רבה ובהסתכלות חוזרת, שילוב של שני מעלות מופלאות אלו היא זו שיצרה מצב מיוחד, מעולם לא היה אפשר למצוא טעות בדבריו, על הכל תמיד כבר חשב, ואחרי שחשב חזר וחישב כל צד וצד עד שהגיע למסקנא בהירה ומאירה.

ומלבד זאת צריך לדעת דבר מופלא, גודל שקיעותו וריכוז מחשבתו היו תופעה שכמעט אין שני לה בדור האחרון, חכם עזרא היה "שקוע" במשך כל היום שקוע ומרוכז בלימוד וחישוב הסוגיות, כל כך היה שקוע עד שאפשר היה למצוא אותו במקומות שונים ומשונים כשהוא משוטט ושקוע ולא שם לב כלל היכן הוא נמצא, הפעמים שהיו מוצאים את רבי עזרא ברחובות הסמוכים לביתו הם בלתי נספרים. כמעט בכל פעם שהיה יוצא מהישיבה כדי לחזור לבית היה ממשיך במעלה הרחוב ואילולי שפתאום היה רואה סביבה לא מוכרת היה ממשיך הלאה, ובאמת שברוב הפעמים היה מישהו שפוגש אותו ואומר לו שכאן זה לא מקומו, מרוב שקיעותו בלימוד לא היה שם לב כלל להיכן הלך.

ידוע המעשה שפעם אחת חזר רבי עזרא מהישיבה בעיר העתיקה והלך לביתו בעיר החדשה ברגל כדרכו, והנה אחד ממשפחתינו שהיה מהלך בכניסה לירושלים ראה לפתע את דמותו של חכם עזרא כשהוא מתקדם בשבילי העפר לכפר לפתא, באותם הימים היה זה סכנת נפשות להגיע לאזור הכפר מחמת הפורעים הערבים שרצחו כמה פעמים מבני עמנו, והנה רבי עזרא שהיה שקוע בלימודו לא שם לב כלל שאינו בסביבתו ומחמת רוב ריכוזו הגיע בהליכתו מחוץ לירושלים ועוד רגע קט כבר היה נכנס לכפר, אותו אחד שראהו הזדרז במרוצה גדולה וירד את כל מורדות ההר וברגע האחרון הציל את רבי עזרא בהראותו לו היכן הוא נמצא. רבי עזרא היה

מופתע לגמרי מהעניין והתנצל בפני מצילו על טרחתו באומרו, מחילה מחילה רק רציתי ללכת לביתי ולא שמתי לב שהגעתי עד כאן למקום הסכנה.

ומופלא שבמופלא הוא שככל שנתאר את גדולתו הנוראה בתורה עדיין צריך לדעת שמידותיו היו אף נעלות על לימודו בערכן, כי דרך הנהגתו במידותיו הנאצלות, הם דבר בלתי נתפס, ראשית כל היה משתדל מאד מאד לא להבליט את כשרונותיו ולא להתכבד בהן, לא היה רוצה שיכירוהו בכל מקום ואילולי שרבותיו ותלמידיו היו מכירים אותו אולי לא היה נודע שמו בעולם, כי בכל לבו היה רוצה להשתמט מכל עניין ציבורי. ענווננותו הייתה כל כך מופלגת עד שבחורים צעירים היו מרגישים נעימות עצומה בדברם אתו, ברוב טוב וחסד היה מתייגע שעות ארוכות להסביר את הסוגיות לכלל התלמידים, ועל אף שמטבע הדברים מי שמוחו מהיר קשה לו לבאר דברים למי שתפיסתו איטית ממנו רבי עזרא היה מסוגל לחזור ולבאר פעמים רבות עד שהעניין היה מובן לכל דורש.

טוב לבו היה למפורסמות, לא היה יכול לראות מי שסובל, וטרח הרבה לעזור לכל נצרך, כמה וכמה תלמידים בישיבה נכנסו ללמוד רק בזכות שהוריד ממשכורתו ופתחמו החרבה לטובתם, את הכל היה עושה ללא הרגשה שנותן משהו אלא כדבר טבעי ומובן, באופן שתורתו הייתה מפוארת בכלי מפואר אשרינו שזכינו להסתופף בצל קדשו וזיו פניו, זיע"א.

ע"כ מתומצת מדברי תלמידו הגאון המופלא רבי ראובן שרבאני זצ"ל.

חשוב לציין כי לא באנו לאסוף את כלל דבריו הפזורים בכל קצוות תבל, בשביל כך המלאכה עוד גדולה, אלא אולי באנו לגעת במקצת בשיפולי גלימתו של מו"ז רבינו הגדול זצ"ל, מעט מזעיר מדברי תורתו והנהגותיו בקודש ממה שכתבו ואמרו בשמו תלמידיו הגדולים לקראת יומא דהילולא בסיום שנת היובל לפטירת רבינו זיע"א.

פותחים בכבוד אכסניא 'ישיבת פורת יוסף' המעטירה, בראשות ראש הישיבה הגאון רבי משה צדקה שליט"א אשר רוחו ודמותו של רבינו זצ"ל, חופפת עד הלום בין כתלי היכל בית המדרש, וממשיכים את דרכו בהעמדת תלמידים בדרך העיון והישר, יאריך ה' ימים על ממלכתו, שנות חיים יוסיפו לו, אמן.

תודתנו נתונה למרן ורבנן גדולי הדור שליט"א, אשר נהגו בנו טובת עין, ונתנו בידינו פרפראות מתורתו הבהירה, עובדות ונהגות הליכות והלכות, לבנו הגדול ראש ישיבת **היכל עזרא** ע"ש מרן רבינו זצ"ל **הגאון רבי דוד עטיה שליט"א**, ראש ישיבת **בני ציון הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א**, ולחתנו **הגאון רבי עובדיה יוסף טולידאנו שליט"א**, **הגאון רבי שלמה בן שמעון שליט"א**, חבר בית הדין הגדול ורב שכונת רמת דוד בני ברק. לראש ישיבת **קול יעקב הגאון רבי יהודה עדס שליט"א**, עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו.

כאן המקום להודות גם למכון **'מורשת יהדות ארם צובה'**, בראשות **הרה"ג רבי רחמים צולטאן שליט"א**, אשר עושים לילות כימים למען תורת רבותינו גאוני אר"ץ שבדורות האחרונים, ונהגו בנו טובת עין למסור בידינו להדפסה מכתביו ותשובותיו של רבינו העומדים לצאת לאור עולם בקרוב מתוך כתי"ק יחד עם כל תורת רבינו הגדול זצ"ל בעריכה חדשה ומפוארת. למכון **'אור לציון'** בראשות **הגאון הגדול רבי אליהו אבא שאול שליט"א**, על מסירת כתבים ופסקים ממרן ראש הישיבה **רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל**. למכון **'יחי ראובן'** (ע"ש המאור הגדול **הגאון רבי ראובן שרבאני זצ"ל**) בראשות **הרה"ג רבי אלחנן שרבאני שליט"א** על מסירת הכתבים מתורת זקנו **הגאון רבי יוסף חיים שרבאני זצ"ל**. למכון **'דרש יהודה'** בראשות **הרה"ג רבי יאיר אבא שאול שליט"א** על מסירת הכתבים מתורת זקנו, ר"י פורת יוסף **הגאון הגדול רבי יהודה מועלם זצ"ל**. ארכיון **'תור הזהב'** על מסירת מאמרי ההספד של גדולי התורה **תלמידי מרן רבינו הגדול זצ"ל**, ארכיון מערכת **'בהתאסף'** שע"י איגוד עמלי התורה. להרה"ג **רבי יוסף ברקת שליט"א**, תלמידו של **הגאון רבי שלמה בן שמעון שליט"א**, שמסר לנו מדברי הרב שליט"א על רבינו הגדול זצ"ל, **הרה"ג רבי דוד מור שליט"א**, שמסר למערכת את מה ששמע ממור זקני **בנו של רבינו עט"ר הגאון רבי דוד עטיה שליט"א** ומתורת **הגאון רבי שלמה בן שמעון שליט"א**.

כמו"כ הודאה מיוחדת למור דודי **הרה"ג רבי יהודה עטיה שליט"א** אשר טורח רבות לכבודו של רבינו הגדול זצ"ל ובפרט בהוצאת הספר החשוב, **'האיש על העדה'**, על עזרתו בהוצאת קונטרס זה.

הודאה מיוחדת לידידי היקרים **הרה"ג רבי אלחנן שרבאני שליט"א** שטרח ויגע רבות למען יצא קונטרס זה לאור עולם ברוב פאר והדר. וכן להרה"ג **רבי אלחנן אבא שאול שליט"א** שטרח רבות בעריכת הקונטרס במסירות רבה וברוב חכמה ותבונה אשר עמו ע"מ שיצא ברוב פאר והדר. וכן להרה"ג **רבי משה מזרחי שליט"א** רב

שכונת שיכון ג' ב"ב, שעמל וטרח רבות למען כבודו של מרן רבינו הגדול זצ"ל ולמען הוצאת קונטרס זה. וכן **להרה"ג רבי יוסף חיים טארב שליט"א** שטרח רבות בכתבת ועריכת חידושי תורתו של רבינו הגדול זצ"ל, וכן **להרה"ג רבי יאיר אבא שאול שליט"א** על כל פועלו למען יצא קונטרס זה לאור עולם ברוב פאר והדר.

יה"ר שזכותו של מרן רבינו הגדול תעמוד לכל העוסקים במלאכה חשובה זו, להתברך בכל מיילי דמיטב, אמן.

בהזדמנות זו אנו פונים לכל תלמידי מרן עט"ר רבינו הגדול זצ"ל, וכל אשר יש בידם ובליבם מדברי תורתו והנהגותיו של מרן רבינו זצ"ל לעלות את הדברים על הכתב ולהעבירם אלינו לתועלת הרבים.

בצאתנו מן הקודש ניתן הודאה מיוחדת למור זקני **הגאון רבי דוד עטיה שליט"א** בנו של רבינו זצ"ל, וכן אודה **לאאמו"ר הגאון רבי אברהם דיין שליט"א** ולאימי תחי' על מסירותם העצומה לגדלני לתורה ויראת שמים ולתת את כוחם ואונם למען הצלחתי בכל התחומים, יה"ר שזכות מרן רבינו הגדול תעמוד להם להתברך בכל הברכות ויזכו לרוות נחת מכל יו"ח אמן.

כמו"כ אודה למו"ח **הגאון רבי שלום הררי רפול שליט"א** ומרת חמותי תחי', על מסירותם הגדולה למעני, מנשים באהל תבורך אשתי נו"ב תחי' על מסירותה הרבה לתורה ולחינוך ילדינו היקרים יה"ר שנזכה יחד לראות ברכה במעשה ידינו ולרוות נחת מי"ח אמן.

יה"ר שזכותו של מרן רבינו הגדול זצ"ל תעמוד לכל תלמידיו ותלמידי תלמידיו ולכל העוסקים בהפצת תורתו, אמן.

יהודה בן לאאמו"ר הגאון רבי אברהם שליט"א דיין
נו"נ למרן עט"ר רבינו הגדול זללה"ה

דברי ברכה מבן רבינו
הגאון רבי דוד עטייה שליט"א
ראש ישיבת "היכל עזרא" ירושלים
אב"ד ירושלים וחבר ביה"ד הגדול

דברי ברכה

כ"ח למטמונים ערב פסח שני תשפ"א

שמח ליבי ויגל כבודי בראותי קובץ דברים עתיקים, בכסף מחושקים, שבעתים מזוקקים, מלאים זיו ונוגה מפיקים, בהירים בשחקים, האירו ברקים, קצוי ארץ וים רחוקים, מים עמוקים, מדבש ונופת צופים מתוקים, עדינים ותפנוקים, מחידושיו של מרן אב"א מהר"ע עטייה זצוק"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף" המעטירה, אשר העמידה תלמידה לאלפים ורבבות, שחלקם מכהנים רבני ערים, ראשי קהילות, וראשי ישיבות בכל אתר ואתר.

והנה בימים אלו, אנו מתאבלים על מותם של תלמידי התנא רבי עקיבא, על אשר לא נהגו כבוד זה בזה, וכן אנו קוראים את פרקי אבות, ועל כן אכתוב פירוש נאה ששמעתי ממרן אב"א מהר"ע עטייה זצוק"ל, הקשור גם לפרקי אבות, וגם לפסוק הקשור לפרשתנו שבו נצטוונו לאהוב את רענו כלבבנו.

איתא במסכת שבת (לא): מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת! דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גירנו. אמר לו: "דעלך סני לחברך לא תעביד" - זו היא כל התורה כולה, ואידך - פירושה הוא, זיל גמור. ומעשה מעין זה מובא במסכת אבות דרבי נתן (נוסחא ב פרק כו): מעשה באחד שבא לרבי עקיבא, אמר לו: רבי למדני כל התורה כולה כאחת. אמר לו: בני אם משה רבינו ע"ה שעשה בהר ארבעים יום

וארבעים לילה עד שלא למדה, ואתה אומר למדני כל התורה כולה כאחת? אלא בני הוא כללה של תורה, מה דאת סני לגרמך, לחברך לא תעביד - אם רוצה אתה שלא יזיק אדם את שלך, אף אתה לא תזיקנו. רוצה אתה שלא יטול אדם את שלך, אף את לא תטול של חברך. ע"כ.

ולכאורה יש לתמוה, איך התנאים הללו לימדו את הגרים שבאו לפניהם דבר שהוא בשב ואל תעשה, בעוד נאמר בתורה (ויקרא יט, יח): "וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ", שהוא בקום ועשה לתת ולהעניק לרעך כמו שאדם רוצה שיהיה לעצמו? אלא ביאר מרן אב"א צדוק"ל, על פי טעמי המקרא של פסוק זה, שהם: מאריך תרכא אתנת, ובזה יובן פירוש הפסוק, "ואהבת לרעך", מי זה רעך? "כמוך" זה אדם שהוא מבשר עור וגידים כמוך, ואין הפירוש שצריך אתה לאהוב את רעך כמו שאתה אוהב את עצמך ולתת לו מחצית מכל אשר לך, אלא אהוב אותו בלבך בשב ואל תעשה, כי הוא כמו שאתה בדיוק ואין כל הבדל ביניכם, שניכם יצירי כפיו של ה'.

ועוד יש לומר, שאין כוונת הכתוב באומרו: "לְרֵעֶךָ" - את חברך, אלא כוונת הכתוב באומרו "לְרֵעֶךָ" - את הקדוש ברוך הוא, שהרי מצינו בכמה מקומות שהקדוש ברוך הוא נקרא "רֵעַ", וכמו שכתב רבינו בחיי (ויקרא פרק ו) שישאל נקראו רֵעִים למקום, שנאמר (תהלים קכב, ח): לְמַעַן אֶחֱי "רֵעִי", וכן אמר שלמה המלך עליו השלום על הקדוש ברוך הוא (משלי כז, י): "רֵעֶךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אֶל תַּעֲזֹב, (וכדפירש רש"י בפירושו למשלי שם, שכוונת הכתוב על הקדוש ברוך הוא שנקרא רֵעַ), וכן הוא אומר (שיר השירים ה, טז): זֶה דוֹדִי וְזֶה רֵעִי". עכ"ד. וכן אנו אומרים בברכה שניה של ברכת המזון: אָבִינוּ "רֵעֵנוּ". וכן ביאר האור החיים (ויקרא יט, יג) את הפסוק: לֹא תַעֲשֹׁק אֶת "רֵעֶךָ", שכוונת הכתוב באומרו: "רֵעֶךָ" - לקדוש ברוך הוא, דהיינו שאסור לאכול ללא ברכה תחילה וסוף, כדאמרין במסכת ברכות (לה:).

והשתא ניחא, דאין כוונת הפסוק באומרו "לְרֵעֶךָ" - לחברך, אלא לקדוש ברוך, וזהו פירוש הפסוק: "וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ" - אהוב את ה', "כָּמוֹךָ" כפי שאתה אוהב את עצמך. ופ"ח.

ולגודל חשיבות קונטרס זה, אכתוב עוד גרגיר אחד מתורתו של מרן אב"א. הנה בפרשת וילך (דברים לא, ז) נאמר: "וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל חֹזֵק וְאַמֵּץ כִּי "אַתָּה תָּבוֹא" אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ" וגו', ואילו בהמשך (שם פסוק כג) נאמר: "וַיֵּצֵא אֶת יְהוָה בֶּן נֹן וַיֹּאמֶר: חֹזֵק וְאַמֵּץ כִּי "אַתָּה תָּבִיא" אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם וְאַנְכִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ. ולכאורה יש לתמוה מדוע כשמשא

דיבר עם יהושע אמר: כִּי "אַתָּה תָּבֹא", ואילו כשה' דיבר עם יהושע אמר: כִּי "אַתָּה תִּגְבֶּיָא"? אלא יובן הדבר על פי מה שכתב רש"י בפירושו לתורה (שם) וזה לשונו: כי אתה תבוא את העם הזה - ארי את תיעול עם עמא הדין. משה אמר לו ליהושע, זקנים שבדור יהיו עמך הכל לפי דעתן ועצתן, אבל הקדוש ברוך הוא אמר ליהושע: "כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם", תביא על כרחם הכל תלוי בך, טול מקל והך על קדקדן. דַּבֵּר אחד לדור, ולא שני דַּבְרִים לדור (סנהדרין ח.). עכ"ל. ואם כן, כשמשה דיבר עם יהושע הוא לא היה בטוח שכוחו של יהושע כל כך חזק עד שיהיה בכוחו להכניס לבדו את ישראל לארץ, אלא חשב שיכניסם בעזרת הזקנים והוא יהיה הנשיא מעליהם, ולא על פיו ישק דבר, ועל כן אמר: כִּי "אַתָּה תָּבֹא" - ביחד עם כל העוזרים והמסייעים לך. אולם הקב"ה אמר לו: כִּי "אַתָּה תִּגְבֶּיָא" - אתה לבדך ללא כל עזרה וסיוע מצד אחרים, ועל פִּיךָ ישק דבר, וככל אשר תאמר יעשון בני ישראל.

ולסיום הנני מברך מקרב לב את כל העוסקים במלאכה להוציא לאור תעלומה מכתבי אאמו"ר זלה"ה, ובפרט בהוצאת קונטרס חשוב זה, אשר רבים יאותו לאורו בע"ה, שחפץ ה' בידם יצלח להגדיל תורה ולהאדירה, ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו, ויאריכו ימים על ממלכתם, בבריאות איתנה ונהורא מעליא, הם ובניהם וכל אשר להם, וזכות מרן אב"א זצוק"ל יעמוד להם בזה ובבא. אכ"ר.

ועל כל זאת באתי על החתום לכבוד התורה ולומדיה

דוד עטיה

רב רבנן

תולדות חיים ומעשים נפלאים

שנכתבו על ידי וותיקי

תלמידי רבינו

תלמידו הגאון רבי ראובן שרבאני זצ"ל

מראשי ישיבת יקירי ירושלים

סדר הרכב הדיינים הנצרך

שמעתי ממור אבי הגאון השקדן רבי יוסף חיים שרבאני זצ"ל שצער גדול היה לרבי עזרא עטייה כשנודע לו על הסדרי הדיינים כשנוסדה הרבנות הראשית בא"י, בארץ ישראל היה את בית הדין הוותיק של העדה הספרדית, ורבי עזרא היה אחד מהדיינים הקבועים, אולם לאחר ייסוד הרבנות הראשית התבטל ממילא בה"ד הוותיק ומינו דיינים קבועים, הסדר הישן בבית דין הספרדי היה שהיו כמה הרכבים וכל הרכב היה יושב בדין במשך שלושה חודשים ולאחמ"כ נכנס הרכב חדש, כששמע רבי עזרא שבבתי הדין החדשים הדיינים קבועים במשך כל השנה נענה ואמר, הייתכן? וכי מתי יישאר זמן לדיינים ללמוד לעצמם? הצורה הישנה גרמה שכל דיין ודיין היה יכול לחזור לתלמודו בסיום תקופת ההרכב וכך המשיכו את גידולם וגדולתם בתורה, הסדר הנוכחי של הרבנות ימנע מהדיינים ללמוד תורה כדבעי, עכ"ד.

צורת לימודו של רבי עזרא

בשנותיו האחרונות הפסיק ראש הישיבה למסור שיעורים סדירים, ורק מידי פעם היה מוסר שיעור כללי, אך היה נמצא בביהמ"ד והיינו ניגשים אליו לשוחח בלימוד ולשטוח הספיקות שהתעוררו בדרך לימודינו, גדלותו בתורה של ראש הישיבה רבי עזרא מפורסמת לכל, מוחו הבהיר, ותפיסתו המהירה כברק, כושר הניתוח שלו בכל ענין לפרטי פרטים, היוו שילוב של כשרונות מבורכים, להצמיח אדם בעל שיעור קומה, כאחד מהגדולים בדורות הקודמים. לא פעם כשניגשתי אליו לדבר בלימוד הייתי מקשה שאלה לכאורה חזקה, והוא היה עונה בבת שחוק, לפני השאלה, אנא הסבר נא לי את יסוד הסוגיא, איך הבנת דברי הגמ', כי יש פנים לכאן ופנים לכאן, ואחרי שהיה מבאר את יסוד הסוגיא ומוכיח הדבר, היה פונה לראות דברי רש"י, והיו דברי רש"י עתה מאירים למה כוונתו, כי לכאורה באו כסתומים.

ואחרי ביאור הדברים היה פונה לדברי התוס' ומוכיח מדבריהם שהבינו כהצד השני, והיה מנסה להחליט, מי צודק בסברא חיצונית, ומחשב היאך כל צד יסתדר בהמשך הגמ' לפי המסקנא, וחוזר לדברי הרש"י והתוס' ומבאר דבריהם לפי כל האפשרויות, וכשסיים להסביר הענין ביסודו עד תומו, פנה אלי ואמר ואומר עכשיו תשאל השאלה הראשונה, ואז היו נוכחים כולם, שהקושיא נעלמה מאליה, כאילו לא היתה, כי הפתרון נעוץ היה ביסוד הסבר דברי הגמ'.

כוח חידושו של רבי עזרא

לפעמים חושבים שמעלת החזרה היא רק לשמר את התורה שלמד שבכך זוכר היטב את הדברים, אבל באמת החזרה יש לה תועלת בפני עצמה כי הרבה חידושים מתחדשים בחזרה, ולפעמים החידושים הם יותר גדולים ממה שהתחדש בלימוד הראשוני. וחכם עזרא עטייה היה מרבה לחזור על הדפים שלמד ואפי' מאות פעמים, ובכל חזרה וחזרה היה מתחדש לו חידושים חדשים, כך העיד מו"א רבי יוסף חיים שרבאני שהיה מראשוני תלמידיו.

איתבדו מיליו בבי מדרשא

ומעשה עם מו"א רבי יוסף חיים שרבאני זצ"ל, שהיה לומד בחברת גאוני אשכנז במכון הרי פישעל בירושלים, ופעם אחת הוקשה להם קושיא עצומה על דברי הקצות החושן, ובמשך כמה ימים נלאו למצוא פתרון, לאחמ"כ אמר להם מו"א עכשיו נשלח את השאלה למי אשר אין מציאות שלא ימצא פתרון, ושלח את השאלה ביד אחד מבניו לחכם עזרא. ויהי כראות חכם עזרא את דברי הקצות, על אתר אמר, שהכל נובע משורש הבנה מוטעה בהבנת היסוד המדובר, והוכיח נכוחה שדברי הקצות נוטים לכוונה אחרת לגמרי, וכשהעמיד את הדברים ודנו בהם בבית המדרש, בתחילה היה נשמע הדבר חידוש, אך לאחר שחזרו על הדבר כמה פעמים, נמנו וגמרו שאמנם הדבר הוא חידוש עצום, אבל בסופו של דבר לא הצליחו להבין איך בתחילה הם עצמם יכלו לחשוב אחרת, כי אחרי שהדברים כל כך אמתיים ומאירים גם אם הם מאוד מחודשים הם נעשים כפשוטים כמו במושכל ראשון.

מחלוקות הקצות והנתיבות

מה לנו בין הרים הגבוהים, אך כך קיבלתי מחכם עזרא שבמחלוקת נתיבות וקצות, יותר רגיל אצלינו דברי הנתיבות, וטעמו היה משום ש"בחשבון הסוגיא הצדק

עם הנתיבות". ופעם אחת בני שיחי' סיפר זאת להגאון ר' בן ציון ברודיאנסקי שליט"א בישיבת קול תורה ואמר לו שכדברים הללו מילה במילה שמע מרבו הגאון רבי אליעזר מנחם שך זצ"ל, ושני נביאים מתנבאים ממש בסגנון אחד.

לימוד העיון והבקיאות

פעם דיברנו קבוצה של בחורים בישיבה על מעלת העיון ומעלת הבקיאות, ואחד מהם אמר שאין הבדל גדול בין המעיין והבקי, כי סוף סוף שניהם תלמידי חכמים, זה בדרכו וזה בדרכו. בדיוק באותו הרגע עבר שם חכם עזרא עטייה זצ"ל ושמע את המשפט הזה, מיד חזר לאחוריו ואמר, ההבדל בין מי שמעיין למי שאינו מעיין זה איסור אשת איש, כי מי שאינו מעיין טוב יכול דמות מילתא למילתא ואינו מבין כלל שהדברים חלוקים ובטעותו הוא מתיר אשת איש לעולם.

ובאמת כך היה שגור על לשונו ותדיר היה אומר חכם עזרא בישיבה, "ה' יצילנו מחצי תלמיד חכם". כי מי שלימודו שטחי אינו מעיין טוב והוא מתיר את האסור ואוסר את המותר.

הוא אמינא של חכם עזרא

גיסי ורבי חכם בן ציון זצ"ל היה אומר לנו שרק מהוא אמינא של חכם עזרא בהסברי הסוגיות יהיו יכולים להוציא כמה ספרים עבי כרס.

כמה חודשים עיון בש"ך

הייתה קבוצה בישיבה שהתחילו ללמוד שו"ע חושן משפט בצורה קצת יותר מהירה בשביל לקבל תעודה, ובאמת שלא הייתה דעתו של רבי עזרא נוחה מכך אמנם מחמת לחץ ההנהלה הוכרח להסכים, לאחר תקופה שאל אחד מהקבוצה היכן הם אווזים, וכשאמר לו שבסימן פלוני התבטא חכם עזרא ואמר, איך אפשר ללמוד כל כך מהר והרי אני התעכבתי רק על ש"ך אחד בסימן פלוני כמה חודשים.

מידותיו הנאצלות

דבר פלא ראינו אצל חכם עזרא כי כידוע מוחו היה מהיר כברק, ומטבע הדברים מי שמוחו מהיר קשה לו לסבול את מי שאיטי ממנו, כי לא יוכל לחכות ולהמתין